

FİLLERİN ANLAM ÖZELLİKLERİ

1. Kılış (iş) Fiilleri: Bir iş, hareket anlatan bu fiillerdir. Bu fiiller nesne alabilir. Bu fiillere yöneltilen "neyi, kimi" sorularına cevap alınabilir. Bu fiiller "onu" sözcüğü ile okunur. Bu fiiller çatısına göre geçişli fiillerdir.

Örnek: at- (onu at-), ver- (onu ver-), ye- (onu ye-)

2. Durum Fiilleri: Herhangi bir varlığın içinde bulunduğu hali (durumu) anlatan fiillerdir. Bu fiiller nesne almazlar. Bu fiillere yöneltilen "neyi, kimi" sorularına cevap alınmaz. Bu fiiller "onu" sözcüğü ile okunmaz. Bu fiiller çatısına göre geçişsiz fiillerdir.

Örnek: git- (onu git- "olmaz"), uyu- (onu uyu- "olmaz"), otur- (onu otur- "olmaz")

3. Oluş Fiilleri: Herhangi bir varlıkta irade dışı meydana gelen değişikliği anlatan fiillerdir. Oluş bildiren fiiller nesne almazlar. Bu fiiller çatısına göre geçişsiz fiillerdir.

Örnek: yaşlan-, küflen-, pas-, büyü-, uza-, çürü-, kızar-(meyve, yüz)...

AŞAĞIDAKİ SÖZCÜKLERİ ANLAM ÖZELLİKLERNE GÖRE UYGUN OLAN YERİ İŞARETLEYİNİZ

SÖZCÜK	KILIŞ (İŞ)	DURUM	OLUŞ
Oku-			
Uç-			
Sev-			
Yaşlan-			
Bul-			
Ağla-			
Sarar-			
Uza-			
Çiz-			
Yaz-			
Otur-			
Kır-			
Konuş-			
Söyle-			
Küflen-			
Ekşi-			
Bak-			
Git-			
Yat-			

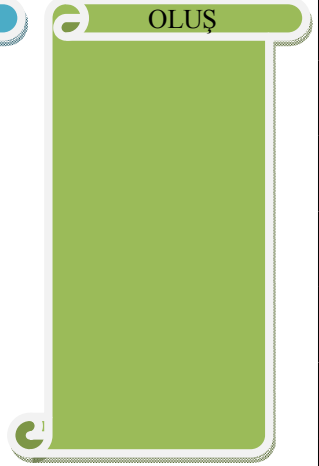
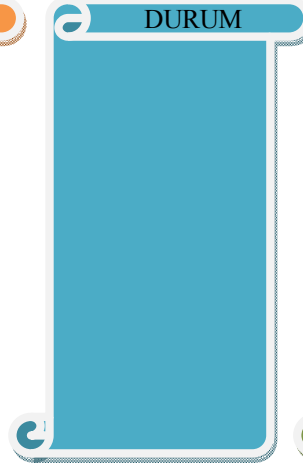
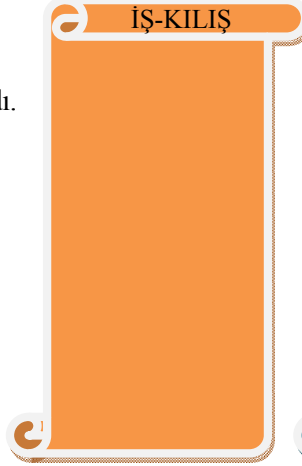
Hazırlayan: astagos

ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde yer alan fiilleri/yüklemleri anlamına göre iş-kılış, durum ve oluş fiili kutularına yazınız.

- Berkan'ın fıkralarına sınıf güldü.
- Bahçivan bahçedeki çimleri suladı.
- Dolaptaki peynir küflenmiş.
- Öğrencilere kitap okuyorum.
- Güneş tutulunca hava aniden karardı.
- Sanki onu bir yerden tanıyorum.
- Senin bu günlerde boyun uzamış.
- Çocukları sinemaya götüreceğim.
- Habere çok sevindik.
- Kazağın sana çok yakışmış.
- Sonbaharda yapraklar kurumuş.
- Soğuktan elleri morardı.
- Çocuk merdivenlerden düştü.
- Kardeşim okula başladı.
- Soruları doğru anlayın.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde oluş fiili yoktur?

- A) Uzun süre dolapta bekleyen ekmek küflenmiş.
- B) Sonbaharın gelmesiyle bütün yapraklar sarardı.
- C) Aklına gelen her soruyu mutlaka sorardı.
- D) Ağaçtaki meyvelerin tamamı olgunlaştı.

2. Aşağıdakilerin hangisinde “iş-kılış, durum ve oluş” fiilleri sırasıyla verilmiştir?

- A) yırt-, yat-, kov-
- B) gör-, bil-, büyü-
- C) uyu-, ağla-, kızar-
- D) kır-, gül-, yaşlan-

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde iş-kılış fiili kullanılmıştır?

- A) Bahçede oynayan çocuklar yorulmuş.
- B) Derste bütün soruları çözdüm.
- C) Tatilde saçlarım çok uzadı.
- D) Havanın ısınmasıyla buzlar eridi.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde durum fiili kullanılmıştır?

- A) İğne vurulunca hüngür hüngür ağladı.
- B) Lise arkadaşlarımı tek tek aradı.
- C) Öğretmenimiz güzel bir hikaye anlattı.
- D) Zavallı çocuk utancından hemen kızardı.

5. “otur-, taşı-, kuru-” fiillerinin anlam bakımından özellikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?

- A) oluş, durum, iş-kılış
- B) durum, iş-kılış, oluş
- C) iş-kılış, durum, oluş
- D) durum, oluş, iş-kılış

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisi fiilin anlam özelliğine göre diğerlerinden farklıdır?

- A) Kimse yokken bana şarkı söyledi.
- B) Boncukları sabırla ipe dizdi.
- C) Herkes uyurken, erkenden işe gitti.
- D) Misafirler gelene kadar yemeği yetiştirdi.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem iş-kılış eylemi değildir?

- A) Gezip tozmayı, roman okumayı çok seviyor.
- B) Bugünlerde aklına geleni yapıyor.
- C) Aldığım montu ve ayakkabıyı çok beğendi.
- D) Arka taburelerden birine sessizce oturdu.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem durum eylemi değildir?

- A) Toplantı çok sıkıcı geçti.
- B) Kardeşimin dişleri çürümüş.
- C) Olanlardan sonra bir hayli korktu.
- D) Akşamleyin erkenden uyudum.

1.C 2.D 3.B 4.A 5.B 6.C 7.D 8.B